

Buriad-Mongol UNION

BK(b)-in Buriad-Mongol Obkoomoi ba BMASR-ei
Verkoovno Soveedel Prezidiumi oorgan.

TEEXNIKIIN BOLSHEVIIG NOVAATORNUUD

Kapitalizm bolbol teexnikii kyltyryrla xnytrelenei xaa bodoloi aguujixe yrlji— bycke magnaaduudaa, xeden tsad milloon xnyydiiji daalgalin zebseg bolgo. Kapitalizm bolbol xydelmerisediili ushnuudai prosto pridaatagan Bolgono. Kapitalizmin sine levinen xadaa: **xnyydiiji** ygediljin şaxaza abxa. Azalai bytössin deeseelelii obşestvenne xemzeenydeer, urmaşulxa dabşulxa xeregtei."

Izobreataelstvodo bolşeviig xandalgiin zişeeji Tylşin promišlenostti Narkomaad xaruulna. Narkoom nyxer L. M. Kaganovič bolbol izobreataelska xeregyyd deere eoree xydelmerildeg ba izobreenteeniydiiji tyrgor xeregen delgerylxin tylee byxii ysloviuudii balguldag baina. Gebeş, busad olonxi narkomaaduud bolbol izobreataelstvodo boloşogyige xandadag baina.

"Praavda" enen tušaa inzeneeriydy nyxed Friditaan. Anyrov ba Şekoldin geggadel bişehen, xiimlii talar, nege izobreenteenii istoori ton xarakterne baina. Nege xaxad milliarda şaxuu tyxerig eko-nomi yge, tedeni izobreenteenii narkomaaduud neednyyde xeden zilei torşo soob xebtene baina, eneniydi vrediteliyyd ba biyrokraaduud daradag baigaa. Zatim narkomaaduud neednyyde ysoe şuxala izobreenteeniydi xedii ygen maassada eldeb ygen xahaltanuudat urgaltiili bli dogodog" baina. (Leenin)

Socializmin le yede, teexbolbol obşestvenne başgili jikcheden, xnytrelenei xadaa ysloviili halzaruuln istoççigoni bolno. Socializmin stalinska devliten xaxa teexikehee bygediljin şaxaza abxa.

Teexnikii novaatornuud — demet, izobreataelnuud, sionalizaatornuud, — bolbol tenei ideaalnuudai xedii ygen seber baibaşlı haanlı, xatalis obşestvodo ezed— sionalizaatornuudai raabuudan dog baina. Aguujixenyd ba

buud izobreenteeniydy bolşeviig xnyydiiji bajazaxin şonxidol ygeirelet zebse boldog jym. Socializmin yede, teexnikii novaatornuud azal xadaa byxii aradta xahajaa asarna. Soveed erde, izobreatael, racionator—socialis obşestviin teate grazdanin, socializmin xaxa baigulagşa myn.

Kapitalizm bolbol XIX ve-

texničeske genialına yrhili gazar doro xalqigil realizovaalxa baiba. Ene xeregi tyrolşevitig yd erşemteiger too, ene xeregi tylee Sta-

staalincud erşemteiger too, tede bolbol xnyilj doroxi ton xysər azalhaa xalqin aguujixe ideji xe-

veeren bejelyeed baina. Bol-

bolbol teexnikii ygenclin genzehee ba kap-

yroodstvohoo syleolene.

Orondo teexnikii no-

mnudat, izobreataelnuud

izobreataelstvodo ton yr-

organuud neegdee. Bol-

şeviig partii XVIII sjee-

zdiil tribynhee, nyxer

Kaganovič bolbol soeed

taelnuudai nerenny-

lerze, enegeeree, te-

xadaa paartida ba manai

şame jike xnydeleliet bai-

xaruulhan baina.

Zavooduud, konstryuk-

ciil instityyydyd, labo-

ruud, kolxoozduuta xe-

mangan izobreataelnuud

olom racionalaator-

xydelmeriline. Novaator-

tal ene aarmi xadaa sag-

staanovcuudar ne-

Racionalaatorska

bolbol manala maas-

bo.

Gurbadaxi Stalinska

aguujixe plaanat be-

gede bideneri xydel-

ba racionalaaca bolbol

amzaaltataigaar, arbadaxin

degeden dalaatsataigaar

johotol!

Sojuuz bolbol kapi-

romuudat ulasxoordin

mnicheskas sorevnovaanii

deere garaa. Texničes-

tarstvo xadaa glavn

oroniudili oirin sa-

tor so ekonomiçeskas

urdań oroxiin tula

deide bidene taha-

ja xydelmeriline. BK(b)-in XVIII

deere nyxer V. M. Mo-

nster hen: "Manai olon-

izobreataelnuud, racio-

nuud bu tedeni tuha-

(„Praavdin“ tyryy bişeghee).

Geraasimovcuudai xydeloeniiji demzenebdi

Specialistnuud ba nauučna xydelmerileg sed „Buriad-Mongol Praavda“ gazeedei redakciin dergede bolhon soveşçaanida xabaadagşadai, respyyблиin xyde azaxiin byxii specialistnuud ba nauučna xydelmerileg sed bişehen bişeg.

BKP(b)-in XVIII sjeezd bolbol socializmiin aguujixe manora onori xyde azaxiin urda, poolnuudaiurgasiili saasadan deeselyylgede, socialis malazai debzelti zoriuulagdahan, ugaa Jixenyd zorilgonuudii tabiaa. Nyxer Stalins bolbol eeriingde doklaad soo, xyde azaxiin xydelmerileg sedi urda imme zorilgo tabihan baina: „Oirin 3-4 zilei torşo soo... xonidoi ba gaxainuudai too tolgoj xojor daxin, ebete tomo malai too tolgoj 40 procent, aduu mordoi too tolgoj 35 procent olon bolgolitulada... malazalat debzelti saasadan xygəen delgerylxle.“

Geraasimovska xydelende orolsood, bidener bolbol BKP(b)-in Obkoomoi togtoolii gyisedexini tula oehedinge byxii xysili fabixabdi. Tere togtool soo xelegdexen xadaa: „specialistnuudai xysenyydeer, maassova broşuruanuudii xbelen gargaxa, enen soonyxer Geraasimovai oopediiji, tezeel yiledberilgi talaar, respyyibliin byxii lygovoooduud oopendnugudai oopenduudii todor bişexe“.

Bidener bolbol geraasimovska xydelenei delgerelgede, lygovoooduud ba geraasimovska zveenoondai xydelmeriliyi zybeor organizaacalgada byxii xemzeegeer tuhalalsaxa geze ujalga abnabdi, eneenei tula geraasimovska agroteekniket xolboitoi asuudalnuud tušaa kolxozzuudta, brigadanuudt xeden leekcenydiilj unsaxiin ujalga abnabdi.

Respyyibliin byxii specialistnuud, agronomuud mello-raatoor nuud, nauučna-sinzelgilin yçrezdeeninydei xydelmerileg sed, kolxozno oopendnugudai geraasimovska xydeleende yrgenoe xabaadalsa, ene xydeleni maassova bolgoonigooy yndhe huuri deerai manai respyyibliin kolxozzuudai elbeg delbeg tezeenyydeer xangaxiili urlaibnabdi. Soveed xolboitoi homologdo xo baina. Rairoonoi dergedexi potrebiteske koperaaciin gurban zuunhaa deee raimaagud neegdexe. Seloonuudaa 25 mianganhaa deee sine magazinuud ba laavkanuud, tedeni toodo ediee xooloi ba promis-lenna tovaarnuudii xudaldaxa 16200 selimagaaduud neegdexe geze xaraalagdaba. Sklaaduudili barilgada ba oboruudovalgada jike zeeri homologdo xo baina. Rairoonoi dergedexi potrebiteske sojuuzuudar 1144 sklaaduud barigdaxa. Respyyibliin xizaraai ba oblastno potrebojuuzuudai dergede 77 Jixenyd sklaadut neegdexe baina.

Potrebiteske koperaaca bolbol ene zilde kolxozno se- doo jike xeregi egdedeg prosto meebele beledxexe masterskol tyryşsılınxee oborudovalxa baina. Ene zilde 156 meebeline masterskoinuud xydelmerileg sed exilxe baina.

Seloonuudta 25 miangan sine magaziinuud

Centrosojuuzai prezidium bolbol 1939 onoi kapitaalna xydelmeriliplaan batala. XYde magazinuudai, palato-guudai, sklaaduudai ba biše biše barilganuudtene zilde 350 millioonho deee tyxerig gar-gaslagdaxa baina.

Rairoonoi ceentrnyde potrebiteske koperaaciin gurban zuunhaa deee raimaagud neegdexe. Seloonuudaa 25 mianganhaa deee sine magazinuud ba laavkanuud, tedeni toodo ediee xooloi ba promis-lenna tovaarnuudii xudaldaxa 16200 selimagaaduud neegdexe geze xaraalagdaba. Sklaaduudili barilgada ba oboruudovalgada jike zeeri homologdo xo baina. Rairoonoi dergedexi potrebiteske sojuuzuudar 1144 sklaaduud barigdaxa. Respyyibliin xizaraai ba oblastno potrebojuuzuudai dergede 77 Jixenyd sklaadut neegdexe baina.

Potrebiteske koperaaca bolbol ene zilde kolxozno se- doo jike xeregi egdedeg prosto meebele beledxexe masterskol tyryşsılınxee oborudovalxa baina. Ene zilde 156 meebeline masterskoinuud xydel-

merileg sed exilxe baina.

SINE KLYYBEI BARILGA

Prigorodno raioonoi Ivolgini somonoi ceent deere sine klyyb barigdaza baina. Tus klyybein barilga main nege xyrter dyryggendene. Klyyb soons bibliotekke oruulagdaxa baina.

Dambaaev.

Mynəederei noomerto:

Teexnikii bolşevilg novaatornuud. Geraasimovcuudai xydeloeniiji demzenebdi. SSSR-ei Verkoovno Soveedel prezidiumi ykaaz. Nyxer Moolotovoi doklaad tušaa BKP(b)-in XVIII sjeezdil rezoliye. Pooli deerexi xydelmeri. Bolşevilg xubilalta xexe.

SSSR-ei VERKOONNO SOVEEDEI PREZIDIYMEI YKAAZ

Xynde maşinabaiguulgijin predprijatnuudai xydelmerileg sed, inzeneerne-texniçeske xydelmerileg sed ba slyyzeşçenerei kollektivyydijii şagnaxa tuxai

Sine maşinanaudii bil bolgol ba şudalalgada erxim hain amzaaltanuudai, planaa urşdan dyrygenel ba staxaavoska xydelmerinydijii amzaaltata gaar organizovaalhanai tylee, door zaagdahan predprijatnuudai xydelmerisedi, inzeneerne-texniçeske xydelmerileg sedi kollektivili.

3. Sverdloovsko gooroddoxi S. Ordzonikidzin neremzete xynde maşinabaiguulgijin uraalska zavoodoi xydelmerileg sed, slyyzeşçenere, inzeneerne-texniçeske xydelmerileg sedi kollektivili.

4. Moskva gooroddoxi, Krasna proletaar "geze staan-kobaiguulgijin zavoodoi xydelmerileg sed, slyyzeşçenere, inzeneerne-texniçeske xydelmerileg sedi kollektivili.

Azal Ulaan Tugai oordenoor

Moskva gooroddoxi, Sergo Ordzonikidzin neremzete staan-kobaiguulgijin zavoodoi xydelmerileg sed, slyyzeşçenere, inzeneerne-texniçeske xydelmerileg sedi kollektivili.

Soveedel Prezidium ytyrylegse M. Kallinin

Soveedel Prezidium sekretarı A. Goorkin.

AXŞ-da Soveed myzekaantnuudai gastroolno oşolgo

Nyju-loorkdo neegdexee bai-de, sojuuzna ba ulasxoordini koonkursnuudai layreaddaşamduulan, SSSR-ei Sovnar-koomol dergedexi iskyssiyti xereydiilj erxilke komitedi bol Ameerikiin xolbooto Staadud-ta Soveed zaluu myzekaantnuudai gastroolno oşolgilji Eneen-

hon baina. Ene apreele harada Obarçyygel azalın bytose yder byride uraşa baina. Negedexi 5 xonogol daabarili nyx. Obarçyyg 533 proc. dyrygee. Eneegere nyxer Obarçyyg bolbot Depoogol tookarqnuudai dunda 604 proc. dyrygee, ene harada nyx. Obarçyyg xadaa 1662 tyx. zaarobotka olo-

D. Z.

Zaluu tookarx Obarçyygei amzaalta

Stalinska gurbadaxi 5-zilei neremzete socialis sorevnovaanii delgerezee baigaa yder bynydte Ulaan-Ydiin staancin Depoogol zaluu tookarx nyxer P. N. Obarçyyg bolbot jike amzaalta tuilanhan baina. Maart harlin yiledberili programmi 604 proc. dyrygee, ene harada nyx. Obarçyyg xadaa 1662 tyx. zaarobotka olo-

hon baina.

Ene apreele harada Obarçyygel azalın bytose yder byride uraşa baina. Negedexi 5 xonogol daabarili nyx. Obarçyyg 533 proc. dyrygee. Eneegere nyxer Obarçyyg bolbot Depoogol tookarqnuudai dunda 604 proc. dyrygee, ene harada nyx. Obarçyyg xadaa 1662 tyx. zaarobotka olo-

1938 onoi urihalamzin obligaaciilji nemeze ełgegeekli tuxai zuurşiganuud SSSR-ei finans-siin Narkomaadta byxii gooro-duudhaa orono.

Sberegatelia na kaassanuud, bolbol mynəe xyrter xojorzuuntyxerigedostooinstvotol obligaaciilji xudaldahan ba apree- liin 15-da zuu-zuun tyxerig obligaaciilji bygedili xudaldahan. Apree- liin 15-da zuu-zuun tyxerig obligaaciilji bygedili xudaldahan ba apree- liin 15-da zuu-zuun tyxerig obligaaciilji bygedili xudaldahan.

SSSR-ei aradai-azaxiin xygzaletiin gurbadaxi tabanzilei plaan (1938-1939 onuud)

Nyixer Moolotovoi doklaad tusaa BKP(b)-ein XVIII sjeezdiin rezoliyyce)
(Jedinoglaasna abtaba)*

Gutal ba xubsaha ojoxo mexanizirovanne masterskoluudai, meebeiliin ba geret inventaarilin ba busad proomeslenuudai remontoont masterskoinuudai seetiiji, aradzonol tuhada yrgeneer delgeryylxe.

13. Promišlenne produukcanuudai urgaltanuudai togtoomol plaan ba şine teexnikili saasadan ulam şudalalga bolbol azalai bytöesiti nelied urgaltiji ba produukcanuudai eeriin ynjii serjooznoor doosoruulxa jabadaliji erine. Sjeedz bolbol gurbadaxi tabanzil soo iime zilnyydiil xexili todorxoilono gebel:

a) Promišlennostido, gurbadaxi tabanzil soo **azalai bytöesiti urgaltiji** 65 procent bolgoxo, ene xadaa gansal azalai bytöesiti de eselylhenei sçoodoor, promišlenne produukcanuudai urgaltiji 1937 onoixihoo, 62 milliard tyxerig, jixeer 1942 ondo xangaxa johotol.

b) Promišlenne produukcanuudai eeriin ynjii tabanzil soo (1937 onot senegeer) 10 procent **doosoruulxa**, ene xadaa 1937 onoixitol ziseelbel, 1942 ondo gyrende 20 milliard tyxerigei xemzeetel ekonomiili xangaxa johotol.

Promišlennostostin byxii halbarinuudai produukcanuudai şanarijii byxilxemegeer deeselylyixe şuxala. Yiledberideli geelgetet ba prostoinuudai, xaisaxereg xandalgatai erid temesel organizaovalxa, serjoozuudai, materialnuudai, tylshiin ba elektroenergiin gartagalgan noormijii doosoruulxa; yiledberiliin ottooduudilji ba dodo soortin serjooji yrgeneer xereglexe.

Standartizaaciin ba normalizaaciin xereglili zuramsuulxa ba aradai azaxiida standartaantnuudiji ylemze yrgeneer xereglelgili xangaxa.

14. BKP(b)-eln XVIII sjeezd bolbol **byxii xydeø azaxiin** produukcanuudai urgaltiji, 1937 ondo 20,1 milliard tyx. baihiijin (1926-1927 onuudai senegeer), 1942 ondo 30,5 milliard tyx. xyrter, tailbarilan xelexed, 53 procent urguulxa geze todorxoilono. Xydeø azaxiin gol şuxala halbarinuudai talar, iimenyyd daabarinuudilji sjeezd todorxoilono gebel:

a) **Oroohoto kyltyyriin** talar, gurbadaxi tabanzil soo dundaurgasiiji 13 centner bolgozo, zil byriin 8 milliard pyyd tariaa xuriaalgili xangaxa.

b) Texnilceske kyltyyrenydei talar, 1942 ondo: saaxarna sviooklohoo—geektaar byriin 235 centner urgasa abxa, xamta 282 milliron centner xuriaaza; xlopoog-silreç—uhalal-gili gazar deerheeek geektaar byriin 19 centner urgasa xuriaaza, 32,9 milliron centner abxa: lño-volokno—geektaar byriin 4,6 centner urgasa xuriaaza, xamta 8,5 milliron centner abxa ba liooni dunda noormijii jixie bolgoxo.

Konoplitoogol urgasiiji nelied deeselylyxe, yrehenei azaliyi zybeer organizovaalxa, tus tusagaar raioonuudta nari-naraa xubaarilan tabixa, agroteexnikili haizaruulxa, kauucukonoosuudai, naran sesegi ba busad toholig kyltyyrenydei produukciji jixedxelgede tusagaar anxaralaa xanduulxa.

c) Malai too tolgoiin urgaltiji ba malazalai tovaarna produukcanuudai urgaltiji, SSSR-te malazalai probleemi siidxelgili xysed xangaxaar xemzeede xyrgexe. Aduu moridoi too tolgoi—35 procent, eberte tomo malai too tolgoi—40 procent, gaixaunuudai—100 procent, xoni ba jamaadai too tolgoi—110 procent olon bolgoxo. Kolxoozno tovaarna feermenyydili xygzeøe ba tonozuulxa jabadalda tusagaar anxaralaa tabixa. Malai yylterijii haizaruulxa ba plemenoi xereglili yndehöören halzaruulza, yylternydili zybeer raiontiroyvalza, tezeeli bazilji bekiyylze, malai xaruuhif halzaruulza, malazalai produktivnostili deeselyylgili ton gol zorilgo geze tooloxo.

c) Moskvaaji, Leeningraadiiji, Bakuuji, Xaarkoviji, Donbaassi, Kyzbaassi, Goorëkiliin promišlenne ceentnyydiilji byxii busad tomo goorodudilji toirulan, ede ceentnyydiilji ovoşonuudai, kartavkanuudai xysed xangaxa sadaxa, hy ba miaxaar myn nelied xangalsaxa, **kartoofelno-oovoşo** ba malazalai **baazanuudilji** baigulxa.

d) Oroohoto ba busad kyltyyrenydei tarilgili imagta le ynder soortin ba selekcioonissi ba niutagaisi soortnuudai haizaruulagdahan, **şilegdehen yreheor** xangaxa. Gazarai xyrihenei yrezelei nelied haizalgaljili, urgasilin urgaltiji ba urga-za baigaa malazalai beki tezeeli baaza baigulxa jabadaliji xangadag, nogootarligliji ba xara paariji xereglelseze, zyb sevoborooduudilji kolxozuudta ba sovxoouudta delgeryylxe.

e) Gazar esxelgili xydelmerinydei zadagal baidaliji likvidirovelxe ba kolxozuudta gazar esxemziin xereglili zuramsuulxa; gazar esxemziin xydelmerili yrgeneel biydzeede oruulxa.

f) Xydeø azaxiin xydelmerinydei **kompleksno mexanizaacalgi** gurbadaxi tabanzil soo dyrgexe. Traaktorna paarkiin tilipydyde ba bil baishanda zoixduulan, pricepnoi inventaarta xydæi eriltiji xysed xangaxa. Xydeø azaxiin tyryy xnyydei praktiçeska jixie oopediiji nauuçaar xereglelseze, tyryy agroteexnikili yrgeneer delgeryylxe. Sovxoozuudta ba kolxoozno feermenyydei malazalai azaljixete proceessyydili mexanizaacalga tusagaar anxaralaa xanduulxa. Niutagi tylise deere, kolxoozno baganuud gildrostancanuudai, halxinai xysete ba gaazgeneratorma elektr-oystanoovkanuudai barilgili yrgeneer jabuluxa.

Xydeø azaxiin urgasanuudai vrediteliyyditei ba ybesentei temesexede şuxala maşlinanuudilji ba apparatuuri yiledberilgili jixedxexe.

Morin pricepnoi, ilangajaa traansportna inventaariili byteen gargaljili jixedxexe. Orooho seberlexe ton prostoi maşlinanuudilji yiledberilgili yrgedelgili xangaxa.

g) Navooz ba busad niutagai yodoreeninydili narinaar xadagalgalgada ba xeregledele dusagaar anxaralaa xanduulxa, kolxozuudta ba sovxoouudta organiçeska ba mineraalna yodoreeninydili zib sisteeme xeregligliji şudalan aşaglaxa. Podzoolisto xyrhiji izvestkovaalxa ba soloncoovo xyrhiji gipsovaalxa praatikili yrgeneer delgeryylxe.

h) Xydeø azaxiin yiledberili ysaşadanb mehanizaacalhanai ba azalai bytöesiti urgahanai yndhe huuri deere, **sovxoouudilji** xadaa xydeø azaxiin yiledberili organizovaaljili zise, terenei ynder urgasa xuriaalgili ba produktivnostili tuilgaljin zise bolxoor, xereg deeree ynder yiledberitel, ynder rentaabelna azaxii bolgoxo; Narkomsovxozi sovxoouudta, ilangajaa tarialan azalai sovxoouudta malazalii organizovaalxa, aduu malai too tolgoi olon bolgoxo.

15. Sjeedz bolbol tymer zamai traansportin **gryyzoborooodoi** urgaltiji, 1937 ondo 355 milliard toonno-kilomeetr baihanhaa, 1942 ondo 510 milliard toonno-kilomeetr togoono; myrenei traansportin gryzborooodilji 33 milliardhaa, 58 milliard toonno-kilomeetre; dalain traansportin gryzborooodilji—37 milliard toonno-kilomeetr baigaa haan, 51 milliard toonno-kilomeetr xyrter jixie bolgoxo. Traansportin gol şuxala zorilgonba xadaa tymer zamai xolin şireglili byxilxemegeer bagadaxxiin, vstreçne ba racionala bna biše şireglili.

nyydiiljili likvidirovelxiin ba ofonol gryyzoborooodto uhan ba avtotraansportnuudai ydeelne veesiji saasadan deeselylyxljin zorilgoor, gryyzoborooodoi planilrovaniili zuramsuulxa jabadal bolno.

Gurbadaxi tabanzil soo **azalai bytöesiti** tymer zamai traansport deere 32 procent ba uhan zamai traansport deere 38 procent deeselylyxe, tymer zamai, ulan ba avtomobilnuudai traansportnuud deere aşalga-buulgalgili xydelmerinydili me-xantizirolvelex.

16. Sjeedz bolbol gurbadaxi tabanzil soo tymer zamai traansportin talar, dorodursagdagşa daabarinuudilji togoobo: a) **lokomotivnuudal** paarkiiji 8000 jediniceer olodxoxo, telenel toodo: „FD“ seeriilin 1500 parovoouud, kondensacioonno parovoouud 4200, „JS“ seeriin passazirska parovoouud 1500. Oirin zilnyyde kondensacioonno parovoouud bolbol parovoouudai aşanai paarkda tyry huuri ezelxe johoto.

b) aşanai vagoonuudai **vagoonno paarkiiji** 225 mian-gan, dyben goltol vagoonuudaar olodxoxo, passazirska vagoonuudai paarkiiji 15 mangan vagoonuudaar olodxoxo. Myneø xydelze baigaa tovaarna paarkiin 300 mangan vagoonuudilji ba 4 mangan passazirska vagoonuudilji avtosceepkeer oboruudovalxa. Myneø xydelze baigaa tovaarna paarkiin 200 mangan vagoonuudilji avtoformoznuudaar oboruudovalxa. Parovoouudai ba vagoonuudai remontoona baazilji, ilangajaa Uralai, Dunda Aaziini, Sibiri, Daalbña-Vostoogol zamuuud deere yrgedxexe. Kondensacioonno parovoouudai remontoont yiledberiliin baazaa beledxexe.

c) tymer zamai traansportin ba, ilangajaa tymer zamai xargilnuudai saasadx rekonstrykciiji xangaxa. Gurbadaxi tabanzil soo 11 mangan kilometr tymer xargilji baigululta, eksplotaacadaa tuşaaxa ba 8 mangan kilometr uta gazarta xojordoxi zamuuudilji tabixa.

c) 1840 kilometr tymer xargilnuudilji, tyryyliin eelzeende xadiin zamuuudilji, jixie gryyzoborooodto liliñnyydiilji, myn tereselen goorod şadarai intensivne xydeletet tomonuud yzyelnyydiilji **elektrificirolvelxe**. Avtoblokirovkili, dispeçerske signalizaaciiji ba avtopostnuudai xereglili yrgeneer delgeryylxe.

d) tyryyliin eelzeende, Donbaassili Krivoi Roogol, myn Leningraadiiji Moskvaatal, ba Uralai zyyn talin raioonuudilji, Xoito xizaarili, Myrrmanska oblastili SSSR-ei centralna çaststai, Baruun Sibiriili Dunda Aazital xolbodog liliñnyy deegyir ba Baruun-Urda, Baruun ba Zyn talin zamuuud deere tymer zamai staancanuudilji **xygzeøe**.

17. Sjeedz bolbol gurbadaxi tabanzil soo uhan, avtomobilnaa ba agaaraa traansportin talar, dorodursagdagşa daabarinuudilji togoobo:

a) **Uhan zamai traansportin geegdelili likvidirovelxe**, aradai azaxiili obstuuzivalxa jabadalda, ilangajaa maassova aşanuudilji: modo, tariaa talxa, nyryhe, neefte şireglede telenel roolijili deeselylyxe. Dalain ba myrenei floodoi texnilceske baidaliji haizaruulxa, tereniji ylemze hain tilpiin nemelte sydyenyde olodxoxo, myrenei sydyenyde gaazogeneratorma ystanovkanuudilji yrgeneer delgeryylxe. Dalain poortnuudai ba sydoremoontno baazanuudai barilganuudilji yrgedxexe.

Myneø baigaa uhanzamuudilji rekonstryykcelxiin ba zu-ramdan şuxala halbarinuudta şuxala rezeervnyyba xyseçaduudilji bli bolgoxo jabadaliji xangaxa baina geze temde. Gurbadaxi tabanzil soo urgaxa **yiledberiliin** xysenylii elektrostaancanuudai talar, —xojordoxi tabanzilei hyylde 8,1 millioon kilovaatt baihanhaa, gurbadaxi tabanzilde 17,2 millioon kilovaatt xyrter; nyryneni promišlennostiliin talar, —saaxtuudilji gurbadaxi tabanzilei hyylde 335 millioon toonni nyryneni xyrgeze, 1,8 daxin jixedxexe; xarametallurgilin talar (şirem)-millicon toonni xyrter, cvetnoi metallurgilin talar (meed)-2,4, daxin; aluminiliin talar, —3,8 daxin; avtomobilnaa mişlennostiliin talar—xojor daxin şaxuu; xlopçato-byudilji na promišlennostiliin talar (vereeta)—1,5 daxin urgaxa.

3. Sjeedz bolbol gurbadaxi tabanzil soo şine barilgili ynetel predprijatiinuudai aşaglalgada oruulagdahane, gurbadaxi taban zil soo 193 milliard tyxerig ynetel (myneø baigaa smetne senegeer) şine ba rekonstrirovelge.

Sjeedz bolbol kapitaalna xydelmerinydei togoomol o

III. Şine barilgili ba tereeniji gurbadaxi tabanzil soo xubaarilan tabilgiin plaan

1. Yiledberiliin urgaltiin plaantai zoixduulan, BKP(b)-eln XVIII sjeezd bolbol gurbadaxi tabanzil soo aradai azaxiili **kapitaalna xydelmerinydei objoomiiji**, xojordoxi tabanzil soo 114,7 milliard tyxerig baihanhaa, 192 milliard tyxerig (myneø baigaa smetne senegeer) xemzeeteigeer togtoo no gebel, eneehee:

a) **Promišlennostido**—xojordoxi tabanzil soo 58,6 milliard tyxerig baihanhaa, 111,9 milliard tyxerig bolgoxo, eneehee: yiledberiliin xeregeselnyydiilji yiledberilde pro-mišlennostiliin talar, —xojordoxi tabanzil soo 49,8 milliard tyxerig baihanhaa, 93,9 milliard tyxerig bolgoxo, urgaltan 105 procent bolxo.

b) **Traansportda**—xojordoxi tabanzil soo 20,7 milliard tyxerig baihanhaa, 37,3 milliard tyxerig bolgoxo gy, ali u galtan 80 procent bolxo.

c) **Xydeø azaxiida**—11 milliard tyxerig, eneehee: MTS-te—5,2 milliard tyxerig, irigaaca ba millioraacad—1 milliard tyxerig, tereenhee gadna, sovxoouudta aduu mal too tolgoi urgaltada—2,5 milliard tyxerig. Kolxoouudta xdeø azaxiln kapitaalna oruultanuudans gurbadaxi tabanzil so 24 milliard xyrter tyxerig bolxo baina.

2. Sjeedz bolbol, xojordoxi tabanzil soo 103 milliard tyxerig ynetel predprijatiinuudai aşaglalgada oruulagdahane, gurbadaxi taban zil soo 193 milliard tyxerig ynetel (myneø baigaa smetne senegeer) şine ba rekonstrirovelge.

Sjeedz bolbol kapitaalna xydelmerinydei togoomol ojoom şine, rekonstrirovelgelede predprijatiinuudai aşaglalgada oruulxa prograamea xadaa SSSR-ei yiledberiliin texnilceske baazanuudai saasanchi urgaltiji ba aradai azaxiili şun şuxala halbarinuudta şuxala rezeervnyyba xyseçaduudilji bli bolgoxo jabadaliji xangaxa baina geze temde. Gurbadaxi tabanzil soo urgaxa **yiledberiliin** xysenylii elektrostaancanuudai talar, —xojordoxi tabanzilei hyylde 8,1 millioon kilovaatt baihanhaa, gurbadaxi tabanzilde 17,2 millioon kilovaatt xyrter; nyryneni promišlennostiliin talar, —saaxtuudilji gurbadaxi tabanzilei hyylde 335 millioon toonni nyryneni xyrgeze, 1,8 daxin jixedxexe; xarametallurgilin talar (şirem)-millicon toonni xyrter, cvetnoi metallurgilin talar (meed)-2,4, daxin; aluminiliin talar, —3,8 daxin; avtomobilnaa mişlennostiliin talar—xojor daxin şaxuu; xlopçato-byudilji na promišlennostiliin talar (vereeta)—1,5 daxin urgaxa.

3. Sjeedz bolbol gurbadaxi tabanzil soo şine barilgili ynetel SSSR-ei raioonuudta **xubaarilan tabixa** jabadal xadai xolin ba racionalnaa biše şireglenydili likvidirovelxiin, myn tereselen—urdan ekonomiçeska xozomdongi han, tede SSSR ei raioonuudai saas daa xygzexin zorilgixa serjoozuudai istoçinqiuguda ba xereglelige raioonuudta mişlennostiliiljy detylylyxe jabadalhaa barimaltxa şuxala baihili, tootoolon. Eeneede zoixduulan, gurbadaxi tabanzilde 17,2 millioon kilovaatt xyrter; nyryneni promišlennostiliin talar, —saaxtuudilji gurbadaxi tabanzilei hyylde 335 millioon toonni nyryneni xyrgeze, 1,8 daxin jixedxexe; xarametallurgilin talar (şirem)-millicon toonni xyrter, cvetnoi metallurgilin talar (meed)-2,4, daxin; aluminiliin talar, —3,8 daxin; avtomobilnaa mişlennostiliin talar—xojor daxin şaxuu; xlopçato-byudilji na promišlennostiliin talar (vereeta)—1,5 daxin urgaxa.

a) Sojuuzai gol gol **ekonomiçeska raioonuudta** aza-koopleksno xygzeñili xangaxa, tylişe abalgiliji ba cem alebaastr, ximiliçeske ydobreeni, şil g. m. produt, ydrebili yngene ba ediee xooloi promišlenostiliudai maaschelnyydiilji, ede raioonuudai erite xeregesiili xangaxa. Prozegeer yiledberilgili organizovaalxa. Romiçleske urgha ba gorodskoi aradzonoi tygen urgaxata xamta, jixie taban, aşaa şiregl deerehee, zavilimostin jixie boldog, tede 9 miiliçen raioonuudilji tylişer ba şirexede berxeteli produuktunuudra niutag deeren xangaxa Jabadal tusgaududxasanart i baina.

Xaa-xaanagyl maassovaar xeregledegdedeg, kartal ovoçoşo, hyn ba miaxan produuktuuud, talxan, kondite ke izdeeli, plivo g. metin edie

